

Alkohol- och drogpolitiskt program

Dokumenttyp Planer	Förvaltning KSF, stab
Ämnesområde Alkohol- och drogpolitik	
Ägare/ansvarig Förvaltningsområdeschef för samhällsutveckling	
Antagen av KF 2011-02-24 § 6	Dnr KS/2010:1190
Revisions datum På uppdrag, 2010, från Kommunfullmäktige att revidera det Alkohol- och drogpolitiska programmet, som antogs 2002. Revideringsprocessen har omfattat målformulering från politiken, processgrup och fokusgrupper.	Giltig fr.o.m. 2011
	Giltig t.o.m. 2015

Innehåll

Bakgrund	4
Revidering av det gamla programmet	4
Revideringsprocessen	4
Syftet med vårt ANDT program	4
Lägesbeskrivning	5
Preventionsinsatser med föregående Alkohol- och drogpolitiskt program som grund	5
Universella insatser	5
Insatser som riktar sig till alla	5
Selektiva insatser	5
Indikerade insatser	5
STATISTIK	6
Drogvaneundersökning år 9	7
Trafik och alkohol	8
Narkotika	8
Tobak	8
Skolk och trivsel	8
Vinster med ett kraftfullt program	9
Hur mycket kostar missbruket?	9
Vad kostar narkotikamissbruket det svenska samhället?	9
Övergripande mål i Orust kommuns ANDT -politiska program	10
Det ANDT-förebyggande arbetet, nationellt och internationellt	10
Nationella målen inom ANDT området	10
Barn i riskzon – ett prioriterat samverkansområde	10
Internationell policy	10
Avgränsningar	11
Ekonomiska ramar	11
Mål 1 En ANDT- fri uppväxt för barn och unga (0-18 år)	12
Effektmål	12
Mål 2 Alkohol och drogfria alternativ skall erbjudas barn och ungdomar	12
Effektmål	13
Mål 3 Debutåldern för alkohol skall höjas	13
Effektmål	13
Mål 4 En trygg skolmiljö som är ANDT-förebyggande	14
Effektmål	14

Mål 5 Minska bruk och förhindra missbruk av alkohol och andra droger, så som narkotika och dopning, och därmed minska de sociala, medicinska och ekonomiska skadeverkningarna	14
Effektmål	14
Mål 6 Minskat tobaksbruk, såsom rökning, vattenpipa och snusning	15
Effektmål	15
Mål 7 Total nolltolerans mot drog och alkoholfylleri i trafiken, till lands och sjöss	15
Effektmål	15
Mål 8 Näringslivet och kommuninvånarna skall involveras	15
Effektmål	16
Politisk uppföljning och rapportering	16

Bakgrund

Revidering av det gamla programmet

2002 antogs Orust kommuns alkohol och drogpolitiska program som, efter ett antal rådslag och remissgångar, blev ett program som kom att lägga grunden till den förebyggande och behandlande verksamhet vi har i dag. Föregående program var i stora delar uppbyggt på att få till stånd insatser och få dem implementerade i vardagen. Målen i det gamla programmet är nu uppfyllda och det är dags att revidera programmet och anta nya utmaningar.

Revideringsprocessen

Revideringen av programmet har varit processinriktad och arbetats med i flera steg.

- Steg 1
Som steg ett lade politiken målen. Varje nämnd arbetade, under stor del av våren 2010, med att diskutera ANDT frågor, mål och inriktning. Vad som är politiskt prioriterat är avgörande för ett framgångsrikt ANDT förebyggande och behandlande arbete i Orust kommun. När ”vad som skall göras”, dvs målen, var klara var det dags för nästa steg.
- Steg 2
Under steg två arbetade en stor grupp människor för att, med utgångspunkt från de politiska målformuleringarna, diskutera kring hur Orust kommun skulle kunna nå de politiska målen. Vilka delmål kunde behövas, hur skall vi göra, var den stora frågeställningen. Här deltog personal från kommunens verksamheter, politiker från de olika partierna och nämnderna, föreningar, ungdomsrepresentanter, föräldrarepresentanter, organisationer, myndigheter och representanter från andra kommuner. Denna överläggning pågick under en hel dag, den var processinriktad, med Open Space som metod.
- Steg 3
Nu hade vi ett grepp om både målen och förslag och tankegångar kring hur vi skall göra för att nå dem. Arbetet från steg två sammanställdes och sändes därefter ut, på remiss, till alla inblandade som en första skiss.
- Steg 4
Flera, både politiken, kommunala tjänstemän, personal från andra verksamheter, kyrkan, föreningar och organisationer, har därefter, i mindre grupper, deltagit med synpunkter.
- Steg 5
Efter några ytterligare remissrundor var programmet klart för att överlämnas till uppdragsgivaren, Folkhälsorådet.

Syftet med vårt ANDT program

ANDT står för Alkohol, Narkotika, Dopning och Tobak. Syftet med ett politiskt beslutat och antaget ANDT program är att skapa en tydlig struktur för det preventiva och behandlande arbetet mot alkohol och andra drogrelaterade skadeverkningar.

ANDT arbetet utgör viktiga delar av samhällets insatser för att skapa förutsättningar för en god folkhälsa på lika villkor för hela kommunens befolkning. Det är också en viktig del i det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet. Det påverkar trafiksäkerhet och den sociala

och ekonomiska utvecklingen. Dödligheten i alkoholskador och alkoholrelaterade olyckor och sjukdomar kommer i Sverige på tredje plats, näst efter dödlighet i tobaksskador och hjärt-kärlsjukdomar.

Lägesbeskrivning

Kommunen har under 2000-talet arbetat, med utgångspunkt från föregående Alkohol- och drogpolitiskt program, med att starta upp insatser, förstärka dem och utveckla nytt. Orust ligger väl till både i det förebyggande arbetet och i behandlingsinsatser. Insatser som erbjuds i Orust kommun har valts utifrån följande tre aspekter:

1. Evidens, alltså finns det någon forskning eller annat dokumenterat i att detta är en effektiv metod
2. Stämmer metoden/insatsen överens med andra insatser i Orust kommun
3. Är insatsen kostnadseffektiv

Preventionsinsatser med föregående Alkohol- och drogpolitiskt program som grund

Universella insatser

Insatser som riktar sig till alla

Exempel

- Föräldrastödsinsatser som Föräldrakraft, ett familjeprogram där både barn och föräldrar deltar
- Hjärttestunder, livskunskap för de små barnen, 1-5 år
- SET livskunskap, schemalagt i kommunens alla skolor från förskoleklass till och med gymnasieskolan år tre
- ÖPP, Örebro Preventionsprogram, generell ANDT preventiv insats riktad till alla föräldrar med barn i år 7-9
- ICDP, Individual Child Development Programme, Vägledande samspel. Personalutbildning i förhållningssätt.

Selektiva insatser

Insatser som riktar sig till grupper med mera behov av stöd.

Exempel

- Föräldrastödsinsatsen Komet, riktad till föräldrar med extra behov av stöd
- Impulsprogram ART
- Barngruppsverksamheten Måsungarna, för barn och ungdomar som växer/har växt upp i en familj med alkohol/narkotikaproblematik, psykisk sjukdom och/eller bevittnat våld i nära relation.
- Måsungarnas föräldra/anhörigprogram

Indikerade insatser

Insatser som riktar sig till individer med uttalad problematik. Dessa insatser är av behandlande karaktär.

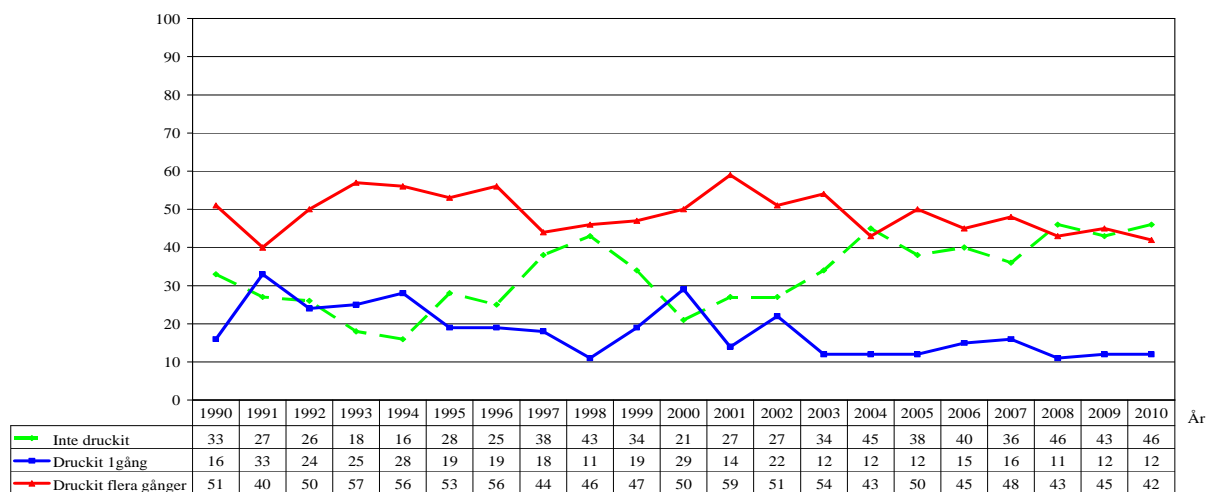
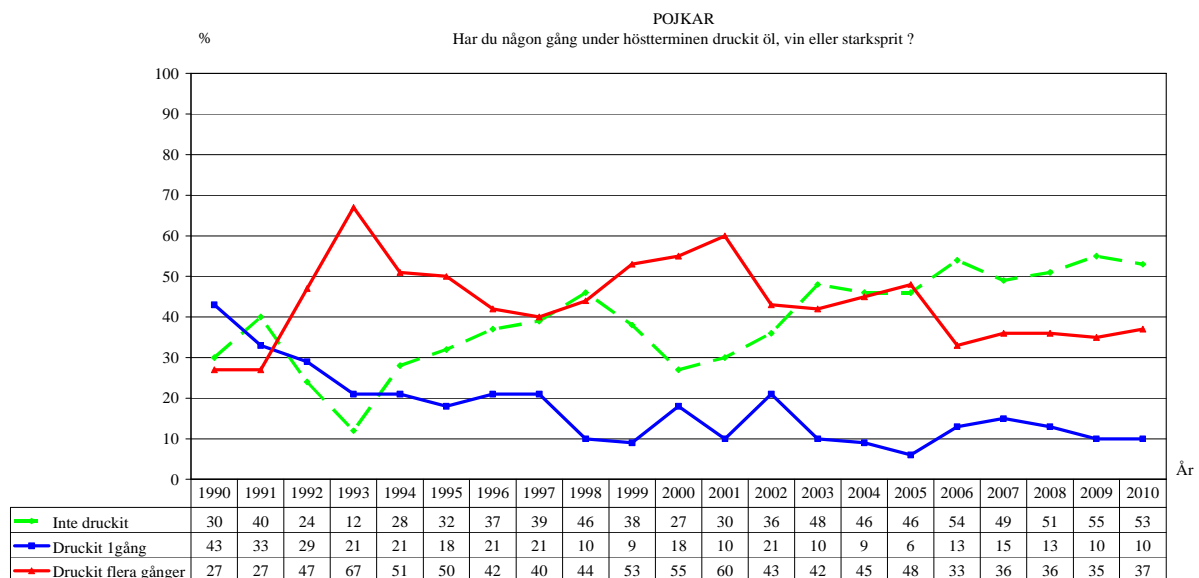
Exempel

- Familjebehandling
- Piren, missbruksenhet riktad till vuxna
- Bryggan, kvalificerat kontaktmannaskap, riktad till unga
- Trappan, behandlingsprogram för barn och ungdomar som bevittnat våld i nära relation
- MST, Multi Systematisk Terapi

STATISTIK

Drogvaneundersökning år 8

Källa Bertil Olsson 2010

Kommentar: Drogvaneundersökning, mellan 1990 till 2010 i år 8. Allt fler ungdomar i denna ålder har inte druckit alkohol, eller enbart smakat en gång, vilket är en positiv utveckling.

Drogvaneundersökning år 9

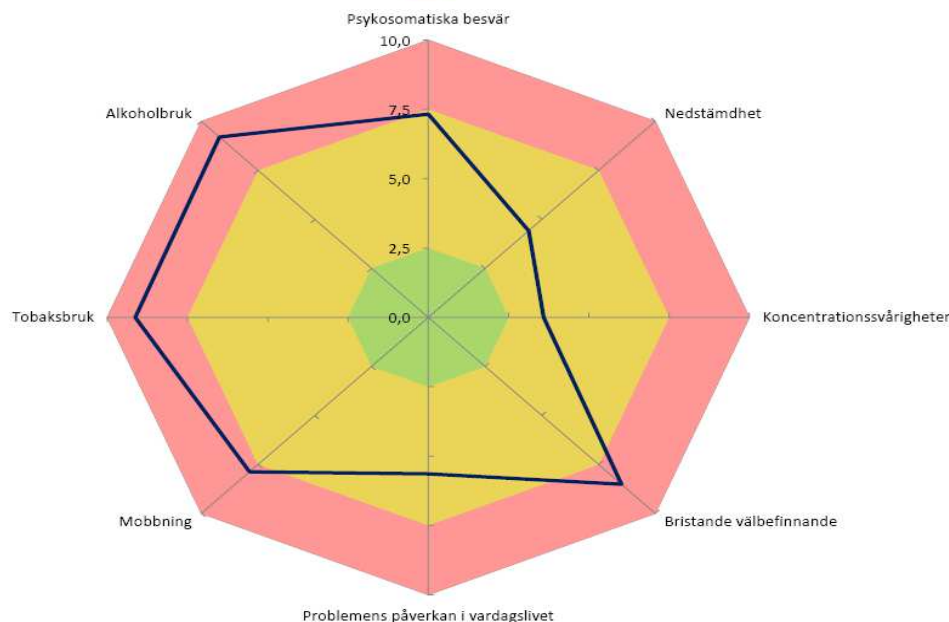
Andel intensivkonsumenter av alkohol, i år 9 2009

	2009	2007		2009	2007
Pojkar	37%	31%	Flickor	25%	43%
Riket	25%	-	Riket	24%	-

Källa Per Blanck 2009

Kommentar: Med intensivkonsumtion i detta sammanhang menas att man dricker en mängd alkohol vid ett och samma tillfälle motsvarande 6 burkar folköl, 4 burkar starköl eller 18cl starksprit. Internationellt används begreppet "Binge-drinking" om intensivkonsumtion. Intensivkonsumtion i unga år kan leda till framtida alkoholskador.

Årskurs 9, Orust, 1421

Statens folkhälsoinstituts (FHI) nationella undersökning om barn och ungdomars psykiska hälsa, ett regeringsuppdrag, hösten 2009. Källa FHI. www.fhi.se "Kartläggning av barn och ungas psykiska hälsa".

Kommentar: Spindeldiagrammet visar hur våra ungdomar svarade på en enkät, hösten-09, om hur de upplever sin psykiska hälsa. När det gäller frågan om mobbing, redovisas andelen elever som känner till att någon mobbats, alltså inte att de själva känner sig mobbade.

För tobaksbruk handlar det om andelen som angett att de röker och för alkoholbruk andelen som uppgett att de dricker mycket alkohol, vid ett och samma tillfälle, två eller flera gånger varje månad. Innersta fältet i spindeldiagrammet är grönt och visar 25% av landets skolor/kommuner med bäst resultat. Mittenfältet är gult och visar 50% av alla skolor med genomsnittligt värde.

Ytterfältet är rött och visar 25% av landets skolor/kommuner med störst problemtyngd. När flera indikatorer pekar på stor problemtyngd, som fallet är för Orust kommun, är det motiverat att diskutera tänkbara orsaker och vad som går att göra.

Trafik och alkohol

Kört moped berusad en eller flera gånger	2009	2007
Pojkar	29%	27%
Flickor	17%	26%
Undersökningsgruppen "Norra Bohuslän"	18%	20%

Källa Per Blanck 2009

Åkt bil eller moped med någon som varit berusad	2009	2007
Pojkar	26%	16%
Flickor	22%	36%
Undersökningsgruppen "Norra Bohuslän"	17%	16%

Källa Per Blanck 2009

Kommentar: Det är en hög andel ungdomar som utsätter sig för fara genom att köra på fyllan och att åka med berusade förare.

Narkotika

Narkotikabruket bland ungdomar i denna ålder är sällsynt. Undersökningsgruppen "Norra Bohuslän" ligger något högre än riket och för Orust del har 10% av ungdomar, i år 9, använt /provat narkotika. När det gäller narkotikapreparat är hasch och marijuana de vanligaste. GHB anges av enstaka individer, liksom khat. Oroväckande är att 27% av pojkarna och 21% av flickorna uppgett att de haft lust att prova narkotika. (jämför med riket: 17% av pojkarna 17% av flickor.)

Användning av sömn- och lugnande medel utan läkarordination har en liten omfattning.

Källa: Per Blanck 2009

Tobak

Andel dagligrökare, i årskullen år 9, 2009, var 13% av pojkarna och 3% av flickorna och andel snusare var 13% av pojkarna och 0% av flickorna. I CAN:s (Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning) riksundersökningar, finns en svag tendens till en högre andel rökare bland pojkar.

Källa: Per Blanck 2009, samt CAN 2008

Skolk och trivsel

Skolk	2009	2007
Pojkar	24%	20%
Flickor	8%	21%
Undersökningsgruppen "Norra Bohuslän"	11%	13%

Källa Per Blanck 2009

Kommentar: Skolk kan vara en varningsklocka för normöverskridande beteende.

Trivs bra eller mycket bra med livet	2009
Pojkar	44%
Flickor	35%
Undersökningsgruppen "Norra Bohuslän"	58%

Källa Per Blanck 2009

Vinster med ett kraftfullt program

Eller, vad kostar det att inget göra?

Cirka 10 - 15 % av den vuxna befolkningen kommer under sin livstid att utveckla ett beroende. Alkohol är den vanligaste drogen men det gäller även för beroende av droger såsom olika narkotiska preparat och receptbelagda mediciner, till exempel vissa smärtstillande och lugnande medel. (Källa: Alfagruppen)

Hur mycket kostar missbruket?

Socialstyrelsen (2010) har beräknat samhällets direkta kostnader för alkohol och narkotika till knappt 30 miljarder kronor för år 2003. Kostnaderna för vård och omsorg utgör den största delen (84 %), den absolut minsta delen (3 %) är kostnader för förebyggande arbete. I Socialstyrelsens beräkningar görs dock inga separata beräkningar av kostnaderna för alkohol respektive narkotika.

(Källa: CAN Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning 2010)

Alkohol- och drogberoende, med missbruk inräknat, medför stora kostnader för näringslivet och för samhället. Det rör sig om miljardbelopp. Med hjälp av en enkel formel kan man beräkna kostnaden för missbruk/alkoholberoende på en arbetsplats

$10 \% \times \text{antal anställda} \times 25 \% \times (\text{lön} + \text{sociala kostnader}) = \text{kostnaden för alkoholism}$

Konsekvenser av missbruk som bidrar till ökade kostnader kan vara:

- Olycksfall
- Sjukskrivning
- Ersättare
- Frånvaro
- Nedsatt arbetsprestation
- Försämrade arbetsmiljö
- Produktionsbortfall

(Källa: Alfagruppen ”Att möta alkoholism och drogproblem på arbetsplatsen”)

Omkring en femtedel (20 procent) av alla patienter som tas in i akutsjukvården i Sverige har alkoholproblem och inom den psykiatriska sjukvården är motsvarande siffra ca 40 procent.

(Källa: CAN Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning)

Vad kostar narkotikamissbruket det svenska samhället?

Det är inte möjligt att räkna ut exakt vad narkotikamissbruket kostar samhället. Olika forskare gör dessutom olika bedömningar om vad som skall räknas med och inte. Nutek (2006) har presenterat en rapport där man genom olika räkneexempel bl a försökt beräkna vilka kostnader en aktiv missbrukare årligen orsakar.

Slutresultatet blir att exempelvis en manlig amfetaminist kostar samhället runt 1,7 miljoner kronor per år medan en kvinnlig amfetaminist ca 1,4 miljoner per år. Utifrån samma modell gjorde författarna 2008 nya beräkningar av samhällskostnaderna för en aktiv heroinmissbrukare, syftet med beräkningen var att beskriva de samhällsekonomiska effekterna av framgångsrik metadonbehandling. I dessa uppdaterade kalkyler kommer författarna fram till att en aktiv heroinist kostar ungefär 2,1 miljoner kronor per år.

Övergripande mål i Orust kommuns ANDT -politiska program

Den övergripande politiska prioriteringen handlar om att minska bruk av alkohol och tobak samt nolltolerans mot narkotika och dopning. För att nå den politiska prioriteringen behövs flera avgränsade mål samt handlingsplan. Programmet spänner över hela den kommunala verksamheten, alla är involverade. Programmet är i huvudsak inriktat på att:

- Utveckla samverkan för att, genom tidiga insatser, nå en fysiskt och psykiskt hälsosam uppväxt, fri från alkohol, narkotika, dopning och tobak, med kommunala verksamheter som bas och i samverkan med andra verksamheter
- Befästa och utveckla de framsteg som redan gjorts i det förebyggande arbetet med skolan, föräldrar och föreningar som bas, samt komplettera med fler insatser
- Befästa och utveckla de förebyggande och behandlande insatser som gjorts med att minska bruk och förhindra missbruk, med socialtjänsten som bas
- Utveckla det förebyggande och behandlande arbetet inom tobaksområdet
- Dokumentera, utvärdera, kvalitetssäkra och redovisa insatser och effekter till politiken

Programmet talar om Orust kommuns politiska vilja i vad som skall göras i arbetet mot skador orsakade av alkohol, narkotika, dopning och tobak - eller i dagligt tal ANDT.

Det ANDT-förebyggande arbetet, nationellt och internationellt

Från och med 2008 ansvarar Statens Folkhälsoinstitut (FHI) för nationell samordning av det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning och tobak. I uppdraget ligger att stödja och utveckla regionernas preventionsarbete. I varje län finns minst en länssamordnare med ansvar för samordningen inom länet. I kommunerna koordineras oftast det förebyggande ANDT arbetet av en kommunal ANDT samordnare. 80% av kommunerna hade 2008 en sådan anställd och 90% av kommunerna hade också ett politiskt beslutat program för arbetet.

Nationella målen inom ANDT området

- Det övergripande målet för samhällets alkoholpolitik är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar.
- Det övergripande målet för den svenska narkotikapolitiken är ett narkotikafritt samhälle.
- Det övergripande målet för den svenska dopningspolitiken är ett samhälle fritt från dopning.
- Det övergripande målet för de statliga insatserna inom tobaksbruket är att minska tobaksbruket.

Barn i riskzon – ett prioriterat samverkansområde

- Målet är att alla barn ska ha möjlighet att växa upp i en miljö fri från negativa effekter av alkohol, narkotika, dopning och tobak.

Internationell policy

Inom Världshälsoorganisationen (WHO) arbetar man efter ett nordiskt initiativ med att utforma en global strategi för att minska alkoholrelaterade problem.

Inom narkotikaområdet har EU:s tidigare handlingsplan utvärderats och en ny plan presenteras för perioden 2009-2012.

På tobaksområdet finns WHO:s ramkonvention som bland annat syftar till en global samverkan mot tobak.

En stor mängd lagar och förordningar styr ANDT arbetet.

- Alkohollagen (1994:1738)
- Tobakslagen(1993:581)
- Narkotikastrafflagen(1968:64)
- Socialtjänstlagen(2001:453)

Avgränsningar

Orust kommuns ANDT-politiska program talar om de övergripande prioriteringarna och vad Orust kommun vill uppnå inom ANDT preventionen. Målen tar bara upp det som är direkt kopplade till ANDT- området och som vi, med den kunskap och forskning som finns idag, kan anta ha betydelse för prevention och behandling inom ANDT.

Programmet kan bara rekommendera samverkan. Programmet tar inte upp vad icke-kommunala verksamheter eller organisationer bör göra. Det tar heller inte upp övriga hälsofrämjande aktiviteter, som i och för sig förmodligen kan ha en positiv inverkan på ANDT preventionen, men som saknar stöd i forskning och vedertagna metoder.

Ekonomiska ramar

Uppbyggnaden av föregående Alkohol- och drogpolitiskt programs insatser har i stor utsträckning finansierats med externa medel, främst sökta medel via Länsstyrelsen till både förebyggande som tidiga insatser.

I den mån det är möjligt att fortsätta söka medel skall det göras. Utöver detta behöver det Alkohol- och drogpolitiska arbetet finansieras med kommunala medel.

Mål 1 En ANDT- fri uppväxt för barn och unga (0-18 år)

- Total alkohol och drogfrihet skall råda under graviditet
- Stödinsatser i föräldrarollen skall erbjudas föräldrar med barn i ålder 0-18år
- Samverkan mellan de kommunala verksamheterna och Mödrahälsovården (MVC) och Barnhälsovården(BHV).
- Utbildningsinsatser, riktat till personal, för att tidigt fånga upp barn och ungdomar i familjer med olika problematiker
- Stödinsatser skall erbjudas barn och ungdomar , samt deras föräldrar /anhöriga, som lever/har levt i en familj med missbruk och/eller psykisk sjukdom

Ansvarig

Kommunstyrelsen är processägare och koordinerar utskotten

Effektmål

- Alla blivande föräldrar skall informeras om risker för det ofödda barnet och mammans alkoholkonsumtion.
- En gemensam arena, både fysisk plats och samverkan, skall utvecklas, till stöd i föräldrarollen och för att utveckla en god barn- och ungdomshälsa.
- Alla föräldrar, samt barn och ungdomar, 7-20 år, skall nås av information om de insatser och stöd som erbjuds i Orust kommun, både kommunala och andra, som riktas till barn, föräldrar och andra anhöriga i familjer med missbruksproblematik, psykisk sjukdom eller som har bevittnat våld i nära relation
- All personal som möter barn, ungdomar och föräldrar i sin verksamhet skall ha kunskap om risk och skyddsfaktorer.
- Ökad metodutveckling, i takt med ny forskning, inom preventionsarbetet.
- Verksamheter som inte är kommunala skall erbjudas att delta i samma informations och utbildningsinsatser som de kommunala verksamheterna.

Uppföljning och utvärdering

- Antal föräldrar som deltar i föräldrastödskurser.
- Mätning/frågeformulär, av varje kurs effekt, före stödet och efter stödet.
- Dokumentation., utvärdering och uppföljning av föräldrainsatser
- Stödinsatser och kurser inom gruppverksamheten Måsungarna, för barn, ungdomar, vuxna/ anhöriga skall utvärderas efter varje kurs, samt mäta effekt, före stödet och efter stödet.
- Utvärderingar och enkäter riktat till personal som har deltagit i utbildningsinsatser

Mål 2 Alkohol och drogfria alternativ skall erbjudas barn och ungdomar

- Alla föreningar och annan fritidsverksamhet med barn och ungdomsdeltagare, skall ha en policy och plan över hur man inom sin verksamhet arbetar förebyggande inom ANDT området, för att kunna få det lokala aktivitetsstödet.
- Ungdomar skall involveras och ges möjlighet att påverka sin uppväxt genom att ,i samarbete med vuxna, ha ett större inflytande i ungdomsfrågor.
- Fritidsgårdarnas personal skall ha kunskap om risk och skyddsfaktorer, samt kunskap om metoder, för att kunna bedriva ett ANDT förebyggande arbetet

- Förenings- och annan fritidsverksamhet skall vara speciellt stödjande för barn och ungdomar i familjer med missbruk. Personal och ledare skall kontinuerligt utbildas i metod och förhållningssätt.

Ansvarig

Kommunstyrelsen är processägare och koordinerar utskotten

Effektmål

- Ökat antal ungdomar i föreningslivet, genom ett attraktivt och stimulerande utbud. Särskilt fokus på ungas intresse för fortsatt föreningsliv.
- Alla föreningar med barn och ungdomsverksamhet skall ha ANDT Policy och Plan.
- Alla fritidsledare och ledare inom föreningar med barn och ungdomsverksamhet skall någon gång varje år delta i utbildning inom ANDT prevention och metodutveckling inom området.
- Sträva efter att andra, utöver de inom den kommunala verksamheten, som möter/arbetar med barn och ungdomar, skall erbjudas kunskaps och metodutveckling i prevention.

Uppföljning och utvärdering

- Föreningarnas statistik på barn och ungdomsdeltagare.
- Årlig rapport till samhällsutvecklingsförvaltningen hur föreningens ANDT arbete har genomförts, samt enkla frågeformulär till föräldrar och barn om hur de upplevt föreningens förebyggande arbete.
- Årliga enkäter till barn och ungdomar om deras syn på det som erbjuds och deras möjlighet att påverka innehåll
- Utvärderingar av utbildningsinsatser.
- Effekter av metodutveckling / utbildningsinsatser, via enkäter till ledare, före insatsen och efter insatsen.
- Statistik på antal deltagare och vilka föreningar de representerar.

Mål 3 Debutåldern för alkohol skall höjas

- Inga barn under 18 år skall dricka alkohol.

Ansvarig

Kommunstyrelsen är processägare och koordinerar utskotten

Effektmål

- Öka föräldrar och andra vuxnas kunskap om varför man inte skall bjuda eller köpa alkohol till barn under 18 år.
- Utveckla föräldramöten till goda tillfällen att information och möjligheter för föräldrar att skapa gemensamma föräldraöverenskommelser.
- Anti-langning. Kontinuerlig information om att det inte är tillåtet (lagligt) att langa. Delta i nationella och regionala anti-langningskampanjer.
- Kontinuerlig information till allmänheten via kommunens hemsida och föräldrainformation via skolorna, nå föräldrar och andra vuxna med ANDT förebyggande information.
- Utveckla hälsosamtalet i år 8 via skolsköterskorna.

Uppföljning och utvärdering

- Årliga drogvaneenkäter.
- Antal besök på kommunens hemsida

- Antal föräldrar som har närvarat vid skolornas information under föräldramöten, kvartssamtal och liknande där ANDT frågor tasgits upp.
- Utvärdering
- Statistik över hälsosamtal i år 8 och antal elever som nåtts av budskapet.

Mål 4 En trygg skolmiljö som är ANDT-förebyggande

- ANDT- arbetet i skolorna skall vara kontinuerligt, från förskolan till och med gymnasieskolan, och vila på modern forskning
- Noll-tolerans mot mobbning
- Ökade insatser mot skolk, informera och involvera föräldrarna tidigt i arbetet mot skolk.
- Få, men tydliga, regler där eleverna har varit delaktiga i framtagning och förankring
- Strategier för att hantera regelbrott

Ansvarig

Kommunstyrelsen är processägare och koordinerar utskotten

Effektmål

- Alla barn och ungdomar skall uppleva skolan som en säker och trygg miljö.
- Orust kommuns skolor skall ha en policy och handlingsplan för det förebyggande arbetet.

Uppföljning och utvärdering

- Drogvane- och livsstilsenkäter vartannat år i år i 9 samt år 2 i gymnasieskolan.
- Skolans egna trivselenkäter
- Föräldraenkäter.

Mål 5 Minska bruk och förhindra missbruk av alkohol och andra droger, så som narkotika och dopning, och därmed minska de sociala, medicinska och ekonomiska skadeverkningarna

- Minska riskbruk bland vuxna
- Förhindra bruk och riskbruk av alkohol bland unga
- Förhindra allt bruk av olagliga droger

Ansvarig

Kommunstyrelsen är processägare och koordinerar utskotten

Effektmål

- Halvera riskbruk bland vuxna.
- Inga ungdomar i riskbruk.

Uppföljning och utvärdering

- IFOs statistik, antal LVM (lagen om vård av missbrukare) och LVU(Lagen om vård av unga)
- Antal besökare på missbruksenheten med ett riskbruk/ missbruk/beroende.
- Drogvane- och livsstilsenkäter vartannat år i år 9 samt år 2 i gymnasieskolan.

Mål 6 Minskat tobaksbruk, såsom rökning, vattenpipa och snusning

- Tobaksfria ungdomar - förebyggande insatser och avvänjning
- Tobaksfria vuxna- information om skadeverkningar och insatser för avvänjning

Ansvarig

Kommunstyrelsen är processägare och koordinerar utskotten

Effektmål

- Ungdomar i Orust kommun är tobaksfria.
- Halvera tobaksbruket bland vuxna.

Uppföljning och utvärdering

- Drogvane- och livsstilsenkäter vartannat år år 9 samt år 2 i gymnasieskolan.
- Hälso- och livsstilsundersökningar och statistik via folkhälsorapporter

Mål 7 Total nolltolerans mot drog och alkoholfylleri i trafiken, till lands och sjöss

- Ingen mopedfylla
- Ingen rattfylla
- Ingen sjöfylla

Ansvarig

Kommunstyrelsen är processägare och koordinerar utskotten

Effektmål

- Ingen kör på fyllan.
- Alkolås i alla bilar i kommunens bilpool och upphandling gällande skolskjutsar
- Informationsinsatser om drog och rattfylleri till lands och sjöss.

Uppföljning och utvärdering

- Drogvaneenkäter för ungdomar i år 9 samt år 2 i gymnasieskolan.
- Uppföljning av enkäterna, samt vilka verksamheter och befattningar som deltagit i uppföljningar.
- Polisens rattfylleri och drograttfylleristatistik
- SMADIT, statistik av effekterna, antal som fått SMADIT erbjudandet samt antal som deltagit i socialtjänstens samtalserbjudanden.
- Antal besök på hemsidan.

Mål 8 Näringslivet och kommuninvånarna skall involveras

- Total nolltolerans mot alkohol och andra droger i arbetslivet
- Erbjudna näringslivet information och kunskapsinsatser kring ANDT frågor.
- Stimulera till samverkan mellan näringsliv och kommunens insatser kring ANDT.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Effektmål

- Näringslivet skall erbjudas kunskaper i missbruks och beroendefrågor genom chefs och arbetsledarutbildningar
- Utbilda krögare och andra näringsidkare, kontinuerligt, i ANDT frågor om ansvarsfull alkohol och tobakshantering
- Informations och mediainsatser i syfte att stärka och marknadsföra Orust kommuns hållning i ANDT frågor

Uppföljning och utvärdering

- Kommunens alkohol och tobakshandläggares statistik på antal beviljade tillstånd samt eventuella indragningar av tillstånd.
- Enkäter till företagarna om utbildnings och informationsinsatsernas kvalitet och i vilken utsträckning de har nyttjat erbjudandena.

Politisk uppföljning och rapportering

Ansvarig

Kommunstyrelsen är processansvarig och kordinerar uppföljningen och rapportering. Rapportering och återkoppling till Kommunstyrelsen skall ske två gånger per år, en gång i februari och en gång i september.

Ansvarig för insamlandet av uppgifter ligger i första hand på ANDT samordnaren och på respektive utskott.